

עפ"ת 6592/01/18 - מדינת ישראל נגד פרוספר עובדיה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 6592-01-18 מדינת ישראל נ' עובדיה

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ערן קוטון

מדינת ישראל מערערת

נגד

פרוספר עובדיה משיב

פסק דין

1. לפני ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא") שניתן בגדרי תת"ע 9086-11-17.

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום שהוגש בעקבות בקשת המשיב להישפט.

3. על פי כתב האישום, ביום 7.2.17 בשעה 09:06, בכביש 70, נהג המשיב ברכב פרטי ובעת שהרכב היה בתנועה השתמש בטלפון נייד שלא באמצעות דיבורית.

הדין התקיים בבית משפט קמא ביום 21.12.17 במהלכו אמר המשיב, בין היתר, כי היה בדרכו לבית העלמין ובמהלך נסיעתו אדם אחר התקשר אליו על מנת לברר מדוע אינו מגיע לבית העלמין. הוא אותה ועצר בצד הדרך, מקום בו הוסבר לו כיצד להגיע לבית העלמין.

המשיב הודה במיוחס לו וטען כי אינו יכול לעמוד בתשלום הקנס. המשיב הורשע על פי הודאתו.

בטיעוניה לעונש ביקשה המערערת להטיל על המשיב קנס שלא יפחת מהקנס המקורי וציינה כי לחובת המשיב רשומות שלוש הרשעות קודמות בעבירות תעבורה. המשיב מצדו תיאר את מצוקתו הכלכלית וביקש להתחשב בו נוכח מצבו הקשה, ונוכח העובדה שדיבר בטלפון הנייד "בגלל נסיבות מיוחדות".

בגזר הדין ציין בית משפט קמא:

"בנסיבות מקרה זה ונוכח עברו התעבורתי של הנאשם, אני מוצאת לנכון להטיל קנס מופחת בסך 300 ₪".

4. המערערת ממאנת להשלים עם גזר דינו של בית משפט קמא. בהודעת ערעור מפורטת ומנומקת הפנתה המערערת להוראות הדין הרלוונטיות ולפסיקה שעסקה בסוגיה. המערערת הדגישה שעל פי מצוות המחוקק, בנסיבות בהן ביקש אדם להישפט בגין הודעת קנס שקיבל והורשע בדין, על בית המשפט לגזור עליו לכל הפחות קנס בסכום הקנס הקבוע בחוק. כל זאת, אלא אם קיימות נסיבות

מיוחדות המצדיקות את הפחתתו. המערערת הפנתה לפסקי דין בהם עמדו בתי המשפט על החשיבות הרבה שביישום הוראות החוק, בין היתר על מנת למנוע את הצפת בתי המשפט לתעבורה ובזבז משאבים ציבוריים לריק. כמו כן על מנת למנוע אפליה בין מי שמקבל הודעת קנס ומשלם את הקנס המקורי, לבין מי שבחר להישפט ובסופו של יום מודה במיוחס לו. נטען כי בית המשפט רשאי להפחית מהסכום הנקוב בחוק רק במקרים חריגים ויוצאי דופן. במקרה דנן לא הוצגו נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת. בית משפט קמא אף לא נימק את החלטתו ועברו התעבורתי של המשיב אינו יכול להוות נסיבה מיוחדת. לגישת המערערת נהג בית משפט קמא בדרך הפוכה מזו המתבקשת ובמקרה זה היה מקום להחמיר עם המשיב ולא להקל עמו. סטייה מגובה הקנס הקבוע בחוק, בהעדר טעמים מיוחדים, עלולה להוביל למדרון חלקלק ולרוקן מתוכן את סעיף החקיקה הרלוונטי.

5. נוכח האמור ביקשה המערערת להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ולהטיל על המשיב קנס בסכום הקנס המקורי העומד על 1,000 ₪.

6. בדיון חזרה המערערת על טיעוניה והגישה לעיון בית המשפט פסיקה שעסקה בסוגיה שבמחלוקת. כן טענה כי נוכח מצבו של המערער ניתן היה להתחשב בו תוך הטלת הקנס המקורי חלף קנס בסכום גבוה ממנו. אף הרשעותיו התעבורתיות הקודמות של המשיב אינן יכולות להוות נסיבה מיוחדת אשר הצדיקה הקלה כה מפליגה. מנגד, תיאר המשיב את נסיבות האירוע ואישר שדיבר קצרות בטלפון הנייד במהלך הנהיגה נוכח הנסיבות המיוחדות של המקרה. לדבריו, הטלפון צלצל, הוא ענה, ואז עצר בצד הדרך על מנת לקבל הנחיות כיצד להגיע לבית העלמין. המשיב הדגיש שלא שוחח שיחת חולין אלא נאלץ לשוחח בטלפון הנייד לאחר שלא הצליח לאתר את בית העלמין במשך כמחצית השעה. האנשים בבית העלמין המתונו לו לצורך אמירת קדיש. עוד פירט המשיב את מצבו הכלכלי הקשה והסביר שאינו יכול לעמוד בתשלום הקנס המקורי. לכן לדבריו ביקש להישפט.

7. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המשיב.

8. מורנו סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 -

"הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו; בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפרט בהחלטתו. הורשע האדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו".

[ההדגשה אינה במקור, ע.ק.]

9. מצוות המחוקק היא הטלת קנס שלא יפחת מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס והפחתתו שמורה למקרים חריגים ומיוחדים. המטרה היא לעודד אנשים לשלם את סכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום ולמנוע את "הצפת" בתי המשפט בבקשות להישפט תוך שימוש בטענות שונות שלרוב אין בהן ממש, מתוך ציפייה שבית המשפט יפחית מסכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום. מהלך זה, מטבע הדברים, עלול לגרום לבזבז זמנם של בתי המשפט ולבזבז משאביה של מערכת השיפוט בכלל. בנוסף לכך, הפחתה מסכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום, מבלי שצוינו נסיבות מיוחדות וחריגות, עלולה להביא לאפליה בין מרבית האזרחים המשלמים את סכומי הקנסות המושגים על כתפיהם מבלי לבקש להישפט, לבין מי שלא משלמים ובהמשך בוחרים להודות בבית המשפט "בתמורה" להפחתת סכום הקנס. התכלית העומדת ביסוד ההסדר החקיקתי מקדמת את היעילות מתוך מגמה להפחית את העומס המוטל על בתי המשפט ולא ההיפך. כך גם נחסך זמנו של האזרח.

10. נפסק ברע"פ 7223/06 יולזרי נ' מדינת ישראל (12.9.06) -

"תכליתה של ברירת הקנס הינה לעודד תשלום קנס ללא התדיינות ובכך להקל הן על האזרח והן על מערכת אכיפת החוק. לאדם יש זכות לבחור במשפט מקום שמשוכנע הוא, כי יכול להוכיח את חפותו. ואולם הבוחר להישפט נוטל על עצמו סיכוי וסיכון: סיכוי, כי יצליח להוכיח את חפותו וימצא חף מפשע וסיכון בכך שיתנהל משפט, על כל הכרוך בכך, לרבות נשיאה בעונש כמתחייב מן החוק. במקרה דנא, משבחר המבקש להישפט, הוא חשף את עצמו לנשיאה במלוא העונש ועצם ההודיה בעת המשפט אין משמעותה, כי על בית-המשפט להטיל את הקנס שהיה מוטל עליו, לולא בחר להישפט".

11. על רקע האמור לעיל, רק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן, מצדיקות הטלת קנס נמוך מהקנס הנקוב בהודעת התשלום. נסיבות אלה צריכות לבוא לידי ביטוי בצורה נרחבת ומפורטת בגזר הדין. גזר הדין אמור אפוא להיות מנומק ולכלול התייחסות לנתונים החריגים והמיוחדים אשר לדעת בית המשפט מצדיקים חריגה לקולא והפחתת סכום הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס.

12. בגזר הדין שניתן בבית משפט קמא לא צוינו הנסיבות המיוחדות אשר הצדיקו לדידו את ההפחתה המשמעותית מסכום הקנס הנקוב בהודעת התשלום. נימוקי בית משפט קמא נעדרים מגזר הדין.

איני סבור כי די בהקשר זה להפנות לגיליון ההרשעות הקודמות בתחום התעבורה, גם אם עסקינן ב"עבר תעבורתי" שאינו מכביד. במקרה הנוכחי אף יש לתת משקל לסכנה האורבת לביטחון ציבור המשתמשים בדרך, שעה שנהג רכב משוחח בטלפון נייד במהלך נהיגה.

13. משאלו פני הדברים, אין מנוס מקבלת הערעור.

המשיב ישלם קנס בסך 1,000 ₪, חלף הקנס שהוטל עליו לשלם בבית משפט קמא.

נוכח קשייו הכלכליים הנטענים של המשיב, ישולם הקנס בחמישה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 15.3.18 ובכל 15 בחודש שלאחריו.

אי פירעון אחד התשלומים במועד יעמיד את יתרת הקנס לפירעון מיידי.

המזכירות תנפיק שוברי תשלום בהתאם.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ"ט שבט תשע"ח, 14 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.